

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Івано-Франківського інституту
«Одеська юридична академія»
(протокол № 5 від 12.12.2025 р.)

ВВЕДЕНО В ДІЮ НАКАЗОМ

директора Івано-Франківського
інституту
«Одеська юридична академія»
№ 153 від 12.12.2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Івано-Франківськ – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про освітні програми Івано-Франківського інституту «Одеська юридична академія» (далі – Положення) розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження діяльності закладів вищої освіти» (зі змінами), наказу МОН України від 15.05.2024 р. № 686 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Довідника користувача «ЄКТС», «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG), рекомендацій Міністерства освіти і науки України, викладених у листі № 1/9-239 від 28.04.2017 р., що додаються до цього Положення, Статуту та інституційних нормативних документів Івано-Франківського інституту «Одеська юридична академія» (далі – Інститут): Положення про організацію освітнього процесу, Про гаранта освітньої програми..

1.2. Це Положення є нормативним документом Інституту, який:

- визначає систему розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх програм незалежно від форми навчання (очна, заочна) в Івано-Франківському інституті «Одеська юридична академія» (далі – Інститут);

- розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про систему професійних кваліфікацій», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365), Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519), Статуту Івано-Франківського інституту «Одеська юридична академія», Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському інституті «Одеська юридична академія» та інших нормативно-правових актів;

- ґрунтується на таких матеріалах: Довідника користувача ЄКТС (ред. 2015 р.), Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.), Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2005 р.), Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (2008 р.), Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, «Національного освітнього глосарія: вища освіта»;

- ураховує досвід вищих навчальних закладів у використанні рамок кваліфікацій і застосуванні принципів ЄКТС у академічній практиці;

- призначено для педагогічних та науково-педагогічних працівників Інституту, здобувачів вищої освіти.

1.3. У цьому Положенні терміни та скорочення вживаються в такому значенні:

Акредитація – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності Інституту за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі

результатів навчання.

Атестація – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Викладачі програми – працівники Інституту з числа педагогічних і науково- педагогічних працівників (далі – НПП), які здійснюють викладання дисциплін або виконання інших видів навчальної роботи для здобувачів вищої освіти окремої освітньої програми відповідно до навчальних планів.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Гарант освітньої програми – керівник робочої проектної групи з розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми.

Довідник користувача ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система : довідник користувача у ред. 2015 р.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначені навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

ЄДЕБО – Єдина державна електронна база з питань освіти.

Забезпечення якості освіти – сукупність процедур, що застосовуються на інституційному (внутрішньому) та національному і міжнародному (зовнішньому) рівнях для якісної реалізації освітніх програм і присудження кваліфікацій.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в Інституті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Змішане навчання – це форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти навчається, щонайменш частково дистанційно – з можливістю контролю здобувачем вищої освіти над часом, місцем, підходом і/або темпом навчання; частково в аудиторії під час заняття, контрольованого викладачем. Змішане навчання, як правило, передбачає: надання навчальних матеріалів здобувачеві вищої освіти в електронному вигляді; можливість здавання роботи в електронному вигляді; регулярне оцінювання викладачем самостійної роботи здобувача вищої освіти; можливість групової роботи; застосування засобів електронного відслідковування успішності та інтерактивності аудиторного навчання тощо.

Каталог курсу – актуальна інформація про навчальне середовище Інституту (допоміжний документ ЄКТС), що оприлюднюється на веб-сайті закладу.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту:

▪ *освітня кваліфікація* – кваліфікація, що присуджується вищими

навчальними закладами на основі стандартів вищої освіти;

▪ *професійна кваліфікація* – кваліфікація, яка присуджується на основі професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами.

Кваліфікаційний рівень – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

▪ *інтегральна компетентність* – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

▪ *загальні компетентності* – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

▪ *спеціальні (фахові, предметні) компетентності* – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Компетенція – надані особі повноваження для виконання покладених на неї завдань і обов'язків певної професії (заняття, роботи).

Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни – навчально-методичний документ, складовими частинами якого є навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Контроль якості вищої освіти – процес оцінювання якості вищої освіти, який сфокусований на вимірюванні якості вищого навчального закладу або освітньої програми. Включає певний набір методів, процедур, інструментів, що розроблені та використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Ліцензійні умови – Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни – комплекс навчально-методичних документів, що включає:

- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму навчальної дисципліни (т.зв. «силабус»);
- комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Модулі – освітні компоненти, що мають кратний певному числу стандартизований в Інституті кредитний вимір (наприклад, 5, 10, 15 кредитів ЄКТС).

Робоча навчальна програма дисципліни (силабус) – навчально-методичний документ, складовими частинами якого є опис навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схема нарахування балів, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті.

Національна рамка кваліфікацій (НРК) – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519).

Освітній компонент (одиниця освітньої програми) – змістовна навчальна складова освітньої програми як автономний, офіційно структурований навчальний досвід, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів навчання, визначені види навчальної діяльності згідно з часом, виділеним в рамках освітньої програми, та відповідні критерії оцінювання.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Післядипломна освіта – це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення

її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

Професійні стандарти – мінімально необхідні вимоги до змісту та умов праці, кваліфікації працівників, їх компетентностей, що визначаються роботодавцями і слугують основою для присудження професійних кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями Національної рамки кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками.

Професія – род трудової діяльності людини, яка володіє комплексом спеціальних знань практичних навичок, одержаних шляхом спеціальної освіти, навчання чи досвіду, що дають можливість здійснювати роботу в певній сфері суспільного виробництва.

Регульована професія – професія (вид професійної діяльності), допуск до якого та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними правилами, які встановлені або визнані законодавством.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Програмні результати навчання за освітньою програмою відображаються в профілі освітньої програми; результати навчання за освітніми компонентами професійної програми відображаються в навчальних програмах дисциплін, практик та інших компонентів освітньої програми.

Сертифікатні програми – освітні програми додаткової освіти (задоволення інших освітніх потреб) здобувачів вищої освіти Інституту або інших вищих навчальних закладів та інших осіб (учасники сертифікатної програми). Учасник сертифікатної програми, який виконав її умови, отримує відповідний сертифікат.

Система забезпечення якості вищої освіти: складається з: 1) системи забезпечення вищими навчальними закладами / закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); 2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів / закладів вищої освіти та якості вищої освіти; 3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості – система забезпечення вищими навчальними закладами / закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що передбачає здійснення таких процедур і заходів: 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу / закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу / закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб; 4) забезпечення підвищення кваліфікації

педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою; 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів / закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти; 9) інших процедур і заходів.

Система зовнішнього забезпечення якості: система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів / закладів вищої освіти та якості вищої освіти, що передбачає здійснення таких процедур і заходів: 1) забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів / закладів вищої освіти та якості вищої освіти; 2) забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості; 3) забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; 4) налагодження доступного і зрозумілого звітування; 5) проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями; 6) інших процедур і заходів.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається Інститутом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти (**формальна спеціалізація**). **Неформальна спеціалізація** не вимагає окремої освітньої програми та передбачає лише вибір здобувачами вищої освіти певних блоків навчальних дисциплін в рамках освітньої програми за спеціальністю або за формальною спеціалізацією.

Стандарти освітні (освітні стандарти) – стандарти освітньої діяльності та вищої освіти:

- **стандарт освітньої діяльності** – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу і наукової установи.

- **стандарт вищої освіти** – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Ступені вищої освіти:

- **бакалавр** – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається вищим навчальним закладом. Особа має право здобувати ступінь

бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти;

- **магістр** – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра;

- **доктор філософії** – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС;

- **доктор наук** – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Тюнінг – Міжнародний проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING).

Цикли (рівні) вищої освіти – складові в ієрархічній структурній класифікації вищої освіти, запропонованій у рамках Болонського процесу. В Україні підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти – відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності;

перший (бакалаврський) рівень – відповідає шостому кваліфікаційному

рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;

другий (магістерський) рівень – відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності;

третій (освітньо-науковий) рівень – відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

науковий рівень – відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі / закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Інші терміни вживаються у значенні, визначеному Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими нормативно-правовими актами.

2. КЛАСИФІКАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ТА ЇХ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. Класифікація освітніх програм

2.1.1. Освітня програма

Кожна освітня програма (далі також – ОП) відноситься до одного з рівнів вищої освіти і спеціальності. В рамках однієї спеціальності Інститутом можуть реалізуватися кілька окремих ОП за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена суттєвими особливостями предметної сфери програми, переліку програмних компетентностей, програмних результатів чи переліку освітніх компонентів, (формальна спеціалізація) є підставою для розробки окремої ОП.

Окрему ОП можуть спільно реалізувати кілька кафедр Інституту і / або

освітніх організацій, включаючи міжнародні.

Окрема ОП має навчальний план, у тому числі графік навчального процесу, у т.ч. з врахуванням особливостей форм навчання.

Навчання за освітньою програмою провадиться у очній (денна, вечірня) та/або заочній (дистанційній) формах. Можливе впровадження і комбінованої (очної та заочної (дистанційної)) форми навчання. При організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати освітньої програми за певним рівнем вищої освіти не повинні відрізнятися між собою.

Прийняття або зміна освітнього стандарту є підставою для розробки нової ОП або перегляду існуючої ОП.

Окрема ОП має гаранта освітньої програми.

Окрема ОП характеризується особливим набором видових ознак (п.2.1.2 цього Положення) – так, різниця за видом за однією з підстав класифікації є ознакою окремих освітніх програм.

2.1.2. Види основних освітніх програм

Залежно від підстави класифікації ОП можуть відноситися до різних видів:

- за видом освітньої діяльності: програми вищої освіти, програми післядипломної освіти, сертифікатні програми (задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб);

- за рівнем вищої освіти освітні програми поділяються на програми бакалаврату, програми магістратури, програми аспірантури;

- за предметом освітні програми можуть відповідати одній спеціальності або бути міждисциплінарними;

- за спрямованістю освітня програма може бути загальною профілю – за спеціальністю, профільною спеціалізованою (має особливості у наборі програмних фахових компетентностей та певну спеціалізацію) – за формальною спеціалізацією, профільною з неформальними спеціалізаціями (реалізує різні неформальні спеціалізації як виборні блоки навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти всередині програми);

- за часом початку реалізації освітні програми поділяються на нові (ще не мають жодного випуску) і такі, що мають випускників;

- за визнанням відповідності певним нормам якості освітні програми можуть бути акредитованими (що мають державну, громадську, професійно-громадську акредитації – одну або кілька), сертифікованими (мають сертифікати відповідності різних українських, іноземних і / або міжнародних професійних організацій і сертифікаційних центрів), що мають внутрішні документи визнання і / або оцінки якості (наприклад, висновки міжнародної або української незалежної експертизи, висновки наглядових і керуючих рад тощо);

- за вимогами до вступників освітні програми можуть бути такими, що не мають особливих вимог до змісту попередньої освіти і / або спеціального досвіду вступників і кваліфікаційними (які вимагають наявності певного освітнього або професійного досвіду);

- за ступенем відповідності ОП завданням навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я освітні програми можуть бути адаптованими (приспособованими для навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку, індивідуальних

можливостей і при необхідності забезпечують корекцію порушень розвитку і соціальну адаптацію зазначених осіб) і неадаптованими;

- за рівнем використання дистанційних освітніх технологій при реалізації програми освітні програми поділяються на ОП без застосування дистанційних освітніх технологій (аудиторне навчання), ОП із частковим застосуванням дистанційних технологій (змішане навчання), і ОП, що реалізуються виключно з використанням дистанційних освітніх технологій (дистанційне навчання);

- за належністю (місцем реалізації) ОП можуть розділятися на факультетські, що реалізуються в одному підрозділі Інституту; інститутські (реалізуються паралельно в двох і більше підрозділах Інституту); спільні (реалізовані Інститутом повністю або частково разом з іншими організаціями, в т.ч. зарубіжними).

Освітня програма відноситься до категорії спільної, якщо в реалізації одного, декількох або всіх її елементів беруть участь інші освітні та (або) наукові та інші організації, а також їх представники (далі – партнери). Спільні програми можуть реалізуватися на договірній основі.

Особливим видом спільної програми є програми подвійних дипломів, які передбачають видачу здобувачам вищої освіти (за умови успішного проходження ними атестації) дипломів (документів про освоєння ОП) двох партнерів-учасників реалізації спільної ОП.

Особливості освітніх програм, що не відносяться до освітніх програм вищої освіти (програми післядипломної освіти, сертифікатних програм) регламентуються окремими положеннями.

2.2. Документальне забезпечення освітньої програми

2.2.1. Портфоліо освітньої програми

Процес розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми документується в **портфоліо освітньої програми** – зібранні усіх матеріалів, напрацьованих проектною групою ОП. Перелік складових такого портфоліо ОП визначається гарантом ОП.

До портфоліо обов'язково включаються:

- освітня програма та додатки до неї;

- відомості за формами, передбаченими відповідними додатками до Ліцензійних умов.

Крім того, до складу портфоліо включаються інші документи, напрацьовані проектною групою (довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи тощо).

2.2.2. Освітня програма та додатки

Структура освітньої програми:

- профіль освітньої програми,
- перелік освітніх компонентів ОП,

Додатки до освітньої програми:

- матриці відповідності:
- матриця відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання освітньої програми,
- матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми,

- матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньої програми;
- навчальний план;
- робочі програми навчальних дисциплін;
- комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін;
- програми практики;
- документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу;
- оціночні засоби.

2.2.3. Характеристика складових освітньої програми та її додатків

Профіль програми.

Профіль ОП визначає характерні риси освітньої програми, місце освітньої програми в освітньому просторі, співвідношення її із тематикою наукових досліджень, з метою полегшення її розуміння зацікавленими сторонами: вступниками, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками, професіоналами, керівниками вищих навчальних закладів (наукових установ), агенціям забезпечення якості, органам ліцензування та акредитації тощо.

Дані профілю ОП є частиною Інформаційного пакету Інституту, на їх основі формується пункт 4.2 Додатку до диплома європейського зразка.

Профіль програми включає такі елементи:

- титул;
- преамбула;
- розробники програми;
- затвердження програми Вченою радою Інституту;
- інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
- загальна характеристика;
- повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу;
- рівень вищої освіти;
- ступінь, що присвоюється;
- назва галузі знань;
- назва спеціальності;
- офіційна назва програми;
- орієнтація програми;
- тип диплома та обсяг програми;
- опис предметної сфери;
- основний фокус програми та спеціалізації;
- форми навчання;
- кваліфікація освітня, що присвоюється;
- кваліфікація в дипломі;
- особливості та відмінності;
- акредитація;
- цикл/рівень;
- передумови;
- мова(и) викладання;

- мета освітньої програми;
- працевлаштування та академічна права:
- придатність до працевлаштування;
- подальше навчання (академічні права);
- навчальне середовище;
- викладання та навчання;
- оцінювання;
- атестація здобувачів вищої освіти:
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності);
- програмні компетентності:
- інтегральна компетентність;
- загальні компетентності;
- спеціальні (фахові) компетентності;
- програмні результати навчання:
- когнітивна сфера;
- афективна сфера;
- психомоторна сфера;
- ресурсне забезпечення реалізації програми;
- характеристика кадрового забезпечення;
- характеристика матеріально-технічного забезпечення;
- характеристика навчально-методичного забезпечення;
- характеристика інформаційного забезпечення;
- основні компоненти освітньої програми;
- академічна мобільність;
- національна кредитна мобільність;
- міжнародна кредитна мобільність;
- навчання іноземних здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- принципи та процедури забезпечення якості освіти;
- моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми;
- публічність інформації про освітню програму;
- запобігання та виявлення академічного плагіату;
- вимоги професійних стандартів (у разі їхньої наявності);
- повна назва професійного стандарту.

Перелік освітніх компонентів ОП (дисципліни за вибором здобувача вищої освіти і факультативи) відображає розподіл ОП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з одного або кількох модулів, інших типів складових навчального курсу, навчальної та виробничої практики, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів. Ці компоненти можуть також передбачати соціальні та громадські заходи (наприклад, менторство і наставництво), якщо вони забезпечують досягнення програмних результатів навчання і мають призначені їм кредити. Перелік включає назви навчальних дисциплін (загальних дисциплін, дисциплін спеціальності, дисциплін

неформальної спеціалізації – з виокремленням блоків вибіркових дисциплін для кожної спеціалізації, дисциплін за вільним вибором здобувача вищої освіти), практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

2.2.4. Матриці відповідності

Матриця відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання освітньої програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між програмними компетентностями і запланованими програмними результатами навчання.

Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом освітньої програми (результатами її освітніх компонентів) і запланованими програмними компетентностями.

Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом освітньої програми і запланованими програмними результатами. Така матриця повинна демонструвати, що кожен програмний результат навчання досягається шляхом засвоєння результатів навчання декількох компонент.

2.2.5. Навчальний план

Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу за освітньою програмою. Навчальний план визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю здобувачів вищої освіти. У навчальному плані виділяється обсяг роботи здобувачів вищої освіти у взаємодії з викладачем (за видами навчальних занять) і самостійної роботи здобувачів вищої освіти в академічних годинах. Для кожної дисципліни (модуля) і практики вказується форма поточного і підсумкового контролю.

2.2.6. Навчально-методичне забезпечення ОП

Методичне забезпечення навчальних дисциплін розробляється для всіх дисциплін, передбачених навчальним планом, вони розробляються, затверджуються, оновлюються і оприлюднюються згідно з чинними локальним нормативним актам Інституту в цій сфері.

Програми практик розробляються і затверджуються згідно з чинними локальним нормативним актам Інституту в цій сфері.

Програма атестації здобувачів вищої освіти розкриває зміст і форми організації всіх видів підсумкових комплексних випробувань випускників ОП, що дозволяють встановити відповідність засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Ця програма розробляється і затверджується відповідно до діючих локальних нормативних актів Інституту в цій сфері.

2.2.7. Документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу

До документів і матеріалів, що регулюють зміст і реалізацію освітнього

процесу відносяться: Положення про організацію освітнього процесу Інституту, а також інші нормативні та методичні документи Інституту, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу.

2.2.8. Інші документи портфоліо

Інші документи портфоліо ОП (за їх наявності) групуються в такі підрозділи:

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення ОП.

В цей розділ включаються навчально-методичні матеріали і рекомендації, що описують умови і особливості застосовуваних в рамках ОП освітніх технологій і вимоги до здобувачів вищої освіти і викладачів програми в рамках окремих видів навчальної діяльності, наприклад:

- методичні рекомендації по курсовим роботам, практикам;
- методичні рекомендації з підготовки кваліфікаційної роботи (за винятком програм аспірантури);
- характеристика умов бібліотечно-інформаційного обслуговування здобувачів вищої освіти в Інституті;
- характеристика умов інформаційно-комп'ютерної підтримки діяльності основних учасників і організаторів освітнього процесу;
- навчально-методичні матеріали з окремих дисциплін (модулів);
- правила оформлення і критерії оцінювання різних видів навчальних і контрольних робіт;
- комплекс інформаційних ресурсів з організації освітнього процесу і викладацької діяльності для викладачів програми та здобувачів вищої освіти конкретної ОП (наприклад, сайти окремих навчальних дисциплін в електронному середовищі забезпечення освітнього процесу, сторінки програми в соціальних мережах і на інших інформаційних ресурсах; і т.д.);
- інші документи загальноінститутського рівня.

Кадрове забезпечення ОП.

В цей розділ включаються відомості про викладачів програми і науковців, що беруть участь в реалізації ОП. Відомості можуть надаватися у вигляді аналітичних матеріалів (сукупно за всіма викладачами програми, із зазначенням даних про їх профільну освіту, вчені ступені і звання, наукової роботи, статус по відношенню до Інституту (штатний працівник / сумісник) і т.п.), і/або агрегованих переліком з особистих сторінок викладачів на корпоративному порталі (сайті) Інституту. Також зазначаються відомості про провідних вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців-практиків зі сфери виробництва і науки, які залучаються до реалізації конкретної ОП.

Матеріально-технічні та фінансові умови реалізації ОП.

В цьому розділі подаються відомості про матеріально-технічні умови і фінансові питання реалізації ОП, включаючи:

- наявність спеціалізованих лабораторій і кабінетів, складного обладнання, передбачених освітнім стандартом;
- особливості та можливості проживання в гуртожитку.

Зв'язки з ринком праці та ключовими роботодавцями та професійними асоціаціями.

В даному розділі наводяться:

- відомості про ключових для ОП потенційних роботодавців, їх участі в проектуванні і реалізації ОП,

- відомості про професійні сертифікати, затребуваних на ринку праці в даній професійній області, та умови їх отримання;

- інформація про дисципліни (модулі) в рамках конкретної ОП, які ведуть до отримання освітніх результатів, які можуть бути зараховані при отриманні професійних сертифікатів.

Можливе розміщення історій вдалої кар'єри і/або аналітичних матеріалів про професійні траєкторії випускників ОП.

Гарантії якості ОП.

В даному розділі наводиться інформація про оцінку якості освітніх послуг цієї ОП: про наявність державної та/або громадської (в т.ч. міжнародної) і/або професійно-громадської акредитації даної ОП, про наявні у освітньої програми сертифікати і експертні висновки за підсумками експертизи якості ОП (в т.ч. міжнародної). Тут же розміщуються актуальні звіти про моніторинг та самообстеження ОП.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ І ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Загальні принципи

Студентоцентрованість освітніх програм. Студентоцентроване навчання – нова освітня парадигма, яка формулює навчання, орієнтоване на вихід (output- oriented study programme) та на результати (result-based education), основою якого є «компетентнісний підхід» (Competence-based approach) як підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей.

Відкритий діалог та участь. Студентоцентрований підхід потребує відкритого діалогу та наявності зворотного зв'язку між здобувачами вищої освіти, викладачами та відповідними адміністраторами, за допомогою яких можна сформулювати та обговорити їхні потреби і прагнення. Усі зацікавлені сторони повинні бути залучені до конструктивного обговорення щодо розроблення та реалізації освітньої програми. Представники здобувачів вищої освіти повинні брати участь у таких дискусіях з повним правом голосу.

Прозорість і надійність. Каталог курсу повинен забезпечити надійну, сучасну та якісну інформацію про освітні програми, а також про окремі освітні компоненти. Він повинен забезпечувати точний опис освітньої програми, а саме всіх деталей: структури, компонентів, результатів навчання, навантаження, підходів до навчання та викладання, методів і критеріїв оцінювання, правил щодо наступності/переведення у програмі.

Узгодженість. Академічний персонал (проектна група та викладачі програми), відповідальний за реалізацію програми та її компонентів, повинен забезпечити узгодженість між результатами навчання, зазначеними у програмі, навчальною та викладацькою діяльністю, процедурами оцінювання. Це передбачуване співвідношення між результатами навчання, навчальною діяльністю та оцінюванням є необхідною вимогою для освітніх програм.

Гнучкість. Гнучка структура програми необхідна для надання вибору

здобувачам вищої освіти і задоволення різних потреб, наприклад, має бути надана можливість для розвитку індивідуальних траєкторій навчання, запропоновані вибіркові заходи. Гнучка організація діяльності з навчання, викладання та оцінювання, із забезпеченням гнучкості в розкладі та більших можливостей для самостійного навчання, потрібна для адаптації різних стилів навчання.

Відповідне оцінювання освітніх досягнень. Результати навчання повинні бути досяжними. Кредити присвоюються, коли відповідне оцінювання показує, що визначені результати навчання досягнуті на відповідному рівні. Якщо здобувач вищої освіти не досяг визначених результатів навчання, кредити не будуть присвоєні. Кількість кредитів, що присвоюється здобувачу вищої освіти, який демонструє досягнення результатів навчання, дорівнює кількості кредитів, що відповідають освітньому компоненту.

Методи оцінювання охоплюють увесь спектр письмових, усних і практичних тестів/екзаменів, проектів і портфоліо, що використовуються для оцінювання прогресу здобувача вищої освіти і встановлення факту досягнення результатів навчання за освітнім компонентом або модулем, тоді як критеріями оцінювання є опис того, що очікувано здобувач вищої освіти повинен зробити, щоб довести, що результату навчання досягнуто. Для того, щоб бути відповідними, методи оцінювання та критерії, вибрані для освітнього компонента, повинні бути узгоджені з результатами навчання, визначеними для нього, і зі здійсненими навчальними заходами.

3.2. Розроблення освітньої програми

3.2..1. Етапи розроблення нової освітньої програми

Нова ОП розробляється на основі освітніх стандартів і з урахуванням вимог професійних стандартів у відповідній професійній області (при наявності останніх).

Розроблення нової ОП включає такі етапи:

- створення проектної групи та призначення гаранта освітньої програми;
- аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів;
- визначення профілю ОП;
- визначення освітнього змісту ОП та розроблення навчального плану;
- розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення.

3.2..2. Створення проектної групи та призначення гаранта освітньої програми (I етап)

Нова освітня програма розробляється за ініціативою керівництва Інституту або ініціативної групи з числа науково-педагогічних працівників і науковців Інституту (далі – ініціатори). Розробці нової ОП передуює порівняльний аналіз ініціаторами освітніх програм аналогічного спрямування, що діють в провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладах: їх тривалості, складу навчальних дисциплін, рівня викладання та ін.

Розроблення, моніторинг та перегляд кожної освітньої програми здійснюється робочими проектними групами (далі – проектна група).

Проектні групи є учасниками системи внутрішнього забезпечення якості Інституту на рівні кафедри, формуються окремо за кожною освітньою

програмою на період розроблення, моніторингу та перегляду освітньої програми, проведення процедур зовнішнього оцінювання освітніх програм (ліцензування, акредитація), або самооцінювання, або інших процедур, які потребують перегляду освітніх програм.

Проектна група щодо кожної освітньої програми створюється наказом директора за поданням навчальним відділом на підставі пропозицій випускової (-их) кафедри (-р), при цьому повинна бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у складі проектної групи:

- для початкового рівня вищої освіти (короткий цикл): трьох осіб, з них одна особа, що має науковий ступінь або вчене звання;

- для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: трьох осіб, що мають науковий ступінь та/або вчене звання;

- для другого (магістерського) рівня вищої освіти: трьох осіб, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор;

- для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: трьох осіб, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук.

Одна й та ж сама особа може бути членом декількох проектних груп. З метою узгодження підходів щодо освітніх програм рекомендується до складу проектних груп Інституту включати завідувачів кафедр. З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду освітніх програм зацікавлених сторін рекомендується включати до складу проектної групи їх представників (роботодавців, органів студентського самоврядування (для ОП третього рівня вищої освіти – молодих вчених), професіоналів тощо) або залучати до діяльності проектної групи в інших формах.

Очолює проектну групу її керівник (гарант освітньої програми) – науково-педагогічний або науковий працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково- педагогічної та/або наукової роботи не менше 3 років, при цьому повинна бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у гаранта освітньої програми:

- для початкового рівня вищої освіти (короткий цикл), для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, для другого (магістерського) рівня вищої освіти – наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю;

- для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю.

Гарант освітньої програми може одночасно бути керівником лише однієї освітньої програми.

Дострокове припинення роботи і призначення нового гаранта освітньої програми і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу директора Інституту.

Проектна група діє під безпосереднім керівництвом гаранта освітньої програми. Якщо освітня програма розробляється вперше одним із навчальних підрозділів

Інституту, в той час як в інших підрозділах вже є аналогічні освітні програми необхідно узгодити навчальні плани нової та існуючих ОП з метою

забезпечити можливість внутрішньо-інститутської мобільності здобувачів вищої освіти і викладачів.

При розробці спільної освітньої програми створюється проектна група, до якої входять представники всіх учасників-партнерів, що беруть участь в реалізації нової спільної ОП. При розробленні спільної освітньої програми проектна група повинна забезпечити облік вимог усіх сторін, які планується задіяти в її реалізації, в тій мірі, в якій кожна зі сторін забезпечує внесок у цю освітню програму (так, при розробленні програми подвійних дипломів необхідно враховувати не тільки змістовну відповідність навчальних планів, але і вимоги щодо обсягу окремих компонентів освітньої програми, до поточного контролю, підсумкової атестації і планованих навчальних результатів, які висуває кожен з учасників-партнерів, що видає документи про освіту та кваліфікацію).

Проектні групи виконують такі завдання:

- встановлюють актуальність освітньої програми;
- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та форми організації освітнього процесу;
- обирають вид ОП;
- визначають освітні компоненти, розробляють навчальний план та інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною програмою, з врахуванням рекомендацій навчального відділу, відділу аспірантури та докторантури (для ОП третього рівня вищої освіти) та науково-методичної ради Інституту;
- дають завдання випусковим та іншим кафедрам Інституту на розроблення навчально-методичного забезпечення ОП;
- здійснюють аналіз відповідності ОП Ліцензійним умовам;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з вдосконалення існуючої освітньої програми;
- беруть участь у моніторингу ОП (узагальнюються пропозиції та рекомендації, здійснюють самообстеження та самооцінювання) та періодичному перегляду ОП;
- спільно з відділом Інституту, який забезпечує ліцензування та акредитацію Інститут, супроводжують процедури зовнішнього оцінювання ОП (ліцензування, акредитація);
- спільно з навчальним відділом забезпечують внесення відомості щодо освітніх програм та навчальних планів до АСУ ВНЗ, (спільно з відповідними кафедрами) та ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією ОП викладачами програми та кафедрами Інституту.

За запитом проектної групи відповідні служби Інституту зобов'язані надати у визначений гарантом ОП строк відомості, необхідні для розроблення ОП.

Координацію діяльності усіх проектних груп Інституту здійснює директор.

Координацію усіх проектних груп Інституту здійснює у частині:

- розроблення та перегляду освітніх програм та навчальних планів – директор та керівник навчального відділу;

- розроблення та перегляду освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти та навчальних планів – директор;
- розроблення та затвердження програм освітніх компонентів ОП – голова науково-методичної ради;
- супроводження процедур зовнішнього оцінювання освітніх програм – керівник структурного підрозділу Інституту, відповідальний за ліцензування та акредитацію;
- фінансово-економічне обґрунтування ОП та фінансування ОП – бухгалтер;
- внесення освітніх програм, навчальних планів до ЄДЕБО – навчальний відділ.

Рекомендується планувати та організовувати діяльність проектних груп за методологією управління проектами та використовувати необхідні інформаційно-аналітичні ресурси.

3.2..3. Аналіз актуальності освітньої програми та оцінювання достатності наявних ресурсів (II етап)

Аналіз актуальності освітньої програми полягає у встановленні суспільної потреби в освітній програмі, її потенціалі шляхом консультацій із зацікавленими сторонами (здобувачами вищої освіти, випускниками Інституту, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо), з'ясуванні виконання основних умов запровадження освітньої програми.

Проектна група повинна провести аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому нової освітньої програми, а також аналіз ринку праці, на який орієнтована нова ОП, і можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників освітньої програми. При аналізі ринку праці і при визначенні найбільш затребуваних компетентностей має бути врахована думка тих роботодавців, які є ключовими для розроблюваної освітньої програми.

Для забезпечення постійного зв'язку з зацікавленими сторонами Інститутом можуть як дорадчий орган створюватися академічні (експертні) ради за відповідними спеціальностями, до яких можуть входити представники зацікавлених сторін.

Проектна група, виходячи з прогнозованої структури освітньої програми, з врахуванням Ліцензійних умов, за результатами консультацій з профільними службами Інституту здійснює попередню загальну оцінку достатності наявних ресурсів (кадрових, фінансових, організаційних тощо) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів.

3.2..4. Визначення профілю освітньої програми (III етап)

Профіль програми складається проектною групою, як короткий документ, створений для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму.

Визначення профілю освітньої програми полягає, насамперед, у визначенні **мети** програми (до двох речень), **загальних та фахових програмних компетентностей**, які повинні бути досягнуті у результаті навчання за програмою, **кінцевих (програмних) результатів навчання** з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів

вищої освіти та встановлення необхідного обсягу програми у кредитах ЄКТС.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця представників ринку праці.

Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні) – загалом від 10 до 15 найважливіших компетентностей, визначають специфіку програми. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця (замовника) на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

Для окремих освітніх програм, особливо у випадку регульованих професій, поділ компетентностей на види не застосовується. Тоді це необхідно відзначити в описі програми

Основою для формулювання програмних компетентностей освітньої програми є перелік компетентностей державного Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців).

Інтегральні та загальні компетентності визначені Національною рамкою кваліфікацій і описані за кваліфікаційними рівнями (5 – короткий цикл, 6 – бакалаврський, 7 – магістерський, 8 – докторський).

Рекомендованим є вибір загальних компетентностей з переліку проекту Tuning, який, проте, не є вичерпним.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, як правило, поділяються на три види: знання і розуміння в предметній області, когнітивні уміння та навички в предметній області, практичні навички в предметній області. Бажано наводити коментар кожної із компетентностей. Можлива додаткова внутрішня класифікація компетентностей. У випадку запланованої неформальної спеціалізації доцільно представляти, як окремі, набори відповідних компетентностей.

Набір фахових компетентностей повинен відповідати визначеному рівню освітньої програми та кваліфікаційному рівню НКР.

Програмні результати навчання – узгоджений набір 15-25 тверджень, які виражають, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. При формулюванні програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання), наприклад, розроблені в проекті Тюнінг. Набір програмних результатів навчання є однаковим для всіх здобувачів вищої освіти за освітньою програмою певного рівня.

Програмні результати навчання повинні корелюватися з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- корисність – повинні сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства та держави, релевантність відповідним програмним компетентностям;

- конкретність – забезпечувати достатній рівень деталізації, бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити

зміст вимог до здобувача вищої освіти;

- стандартизованість – визначати стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач вищої освіти;

- відповідність – відповідати кваліфікаційним вимогам, бути пов'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій;

- об'єктивність – сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;

- досяжність – реалістичними з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;

- діагностичність – повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів;

- вимірюваність – має існувати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямими методами.

Порядок формулювання результатів навчання:

- визначити, якій сфері (спеціальні чи загальні, предметна область, особливі навички тощо) та кваліфікаційному рівню НРК має відповідати результат навчання;

- зазначити тип результату навчання (знання, навички, здатності, інші компетентності);

- визначити активне дієслово відповідного рівня;

- вказати предмет вивчення або предмет дії (іменник, що слідує за дієсловом);

- за необхідності навести умови/обмеження, за яких необхідно демонструвати результат навчання;

- перевірити відповідність результату навчання вищезазначеним критеріям та визначити засіб оцінювання його досягнення.

При розробленні програмних результатів навчання варто врахувати, що:

- результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення освітньої програми (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо);

- повний набір програмних результатів навчання виражає характерні особливості даної програми; якщо серед них є результати, характерні також і для інших ОП, їх доцільно виділити окремо;

- варто проаналізувати загальні та секторальні рекомендації, надані за проектом Tuning.

Формулюванню програмних результатів супроводжує вироблення чітких критеріїв оцінювання сформульованого результату.

Кореляція результатів навчання програмним компетентностям перевіряється за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання освітньої програми.

3.2..5. Визначення змісту освітньої програми та розроблення навчального плану (IV етап)

Визначення змісту освітньої програми охоплює такі етапи:

- 1) складання переліку освітніх компонентів ОП:

- вирішення питання щодо модуляризації освітньої програми;

- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля;
- визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
- перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей.

2) обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;

3) розроблення навчальних програм дисциплін.

Складання переліку освітніх компонентів ОП.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група визначає:

- загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення вказаних результатів, який необхідно розподілити;

- здійснює структурування результатів навчання шляхом визначення освітніх компонентів (модулів або навчальних дисциплін, інших типів складових навчального курсу, практики, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) з відповідними стратегіями і критеріями оцінювання для досягнення вказаних результатів та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення цих результатів.

Вирішення питання про модуляризацію освітньої програми.

При призначенні кредитів освітнім компонентам програми слід віддавати перевагу *стандартизованому підходу* (модуляризації ОП), коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним (модуль) на відміну від *індивідуального підходу*, коли обсяг кредитів ЄКТС для освітнього компоненту є довільним і залежить від переліку та складності результатів навчання, опису прогнозованої навчальної діяльності, оцінки навантаження, обговорення викладацьким складом. Визначення кількості кредитів для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

Інституційний базовий кредитний показник з мінімальною кількістю кредитів для освітнього компоненту складає 2 кредити ЄКТС, а кількість освітніх компонентів на навчальний рік не має перевищувати шістнадцять.

Кількість освітніх компонентів на навчальний рік не має перевищувати шістнадцять. Проектним групам слід запобігати надмірній фрагментації освітніх компонентів (однак слід враховувати занадто великі компоненти ускладнюють мобільність). Слід стандартизувати освітні компоненти з метою гнучкості, мобільності, формування міждисциплінарних траєкторій навчання.

Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля (освітнього компоненту).

Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, проектна група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного модуля (освітнього компонента).

Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання.

Проектна група має погодити спосіб якнайкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та

оцінювання.

Перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей.

Проектна група повинна перевірити розвиток ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також перевірити, чи всі програмні ключові загальні та спеціальні компетентності покриваються модулями/одинацями освітньої програми.

Проектні групи повинні здійснити тест узгодження результатів навчання та програмних компетентностей:

- узгодження програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;

- узгодження програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;

- узгодження результатів навчання модуля (навчальної дисципліни) з програмними результатами навчання (Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження модульних (дисциплінарних) результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження методів викладання з відповідними результатами навчання у зв'язку з визначенням стратегій викладання для досягнення бажаних результатів навчання;

- узгодження методів оцінювання відповідно з модульними (дисциплінарними) та програмними результатами навчання.

Результати структурування освітньої програми викладаються в переліку освітніх компонентів.

Обрання освітніх технологій та розроблення навчального плану.

При розробленні проекту навчального плану необхідно звертати увагу на збалансованість ОП щодо програмних навчальних результатів, відповідність змісту ОП актуальним вимогам тієї галузі освіти і професійної сфери, в рамках яких позиціонується нова ОП.

Проектна група повинна забезпечити в проекті навчального плану можливості організації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти та академічної мобільності. Зокрема, при розробленні навчального плану повинна бути розглянута можливість створення «вікон мобільності» для сприяння академічній мобільності, які можуть бути описані й за змістом, і за часовими періодами.

Вчена рада Інституту може затвердити перелік результатів навчання соціально-гуманітарної підготовки, що забезпечують формування загальних компетентностей випускників, та кількість кредитів для досягнення вказаних результатів навчання. Включення проектною групою таких результатів навчання до освітньої програми та відповідних навчальних дисциплін – до навчальних планів підготовки фахівців є обов'язковим.

На підставі профілю освітньої програми та переліку освітніх компонентів ОП проектна група розробляє навчальний план для відповідної ОП.

У навчальних планах навчальні дисципліни розподіляються таким чином:

- обов'язкові – їх перелік, обсяги та форми атестації можуть визначатися рішеннями Вченої ради Інституту;

- вибіркові за вибором проектної групи;

- за вибором здобувача вищої освіти – 25 % загального обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначаються проектними групами, рекомендуються науково-методичною радою Інституту та затверджуються Вченою радою Інституту). Такі навчальні дисципліни включаються до робочого навчального плану підготовки фахівців залежно від вибору студентів. Такі дисципліни, як правило, вивчаються здобувачами вищої освіти за освітніми програмами підготовки: бакалаврів – упродовж 3-4 курсів; магістрів, докторів філософії – переважно впродовж 2 року навчання (докторів філософії – наступних років навчання).

Навчальним планом у кожному семестрі передбачається, як правило: до п'яти екзаменів та виконання не більше однієї курсової роботи або одного курсового проекту.

Розподіл годин між різними видами робіт (лекціями, практичними та семінарськими заняттями) в межах кредитів, визначених ОП для вивчення кожної навчальної дисципліни встановлюється за пропозицією випускової кафедри. При цьому необхідно враховувати, що обсяг аудиторної роботи встановлюється в межах від 1/3 до 2/3 вартості 1 кредиту ЄКТС (від 10 до 15 годин), залишок відводиться для самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту навчальних планів.

Проекти навчальних планів погоджуються з керівником навчального відділу.

При проектуванні кадрового забезпечення нової освітньої програми проектна група повинна узгодити свої пропозиції щодо складу викладачів програми для дисциплін, включених в проект навчального плану, з кафедрами, на яких працюють такі викладачі.

Розроблення програм навчальних дисциплін.

Програми навчальних дисциплін за завданнями проектних груп розробляються кафедрами згідно з вимогами відповідних освітніх програм.

Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вноситись зміни.

З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків навчальні програми розглядаються науково-методичною радою Інституту.

На підставі робочої програми навчальної дисципліни кафедрами розробляються комплекси навчально-методичного забезпечення.

3.2..6. Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення (V етап)

За забезпечення якості ОП відповідальність несуть викладачі програми,

які її реалізують, а також проектна група. З метою контролю та вдосконалення якості освітніх програм проводяться різні процедури оцінювання і визнання якості ОП: зовнішні, внутрішні і непрямі.

Основні процедури зовнішнього оцінювання

Основними процедурами зовнішнього оцінювання та визнання якості ОП є:

- акредитація (державна, громадська, професійно-громадська). ОП може мати акредитацію одного або декількох видів або не мати акредитації;
- сертифікація освітніх програм – процедура встановлення відповідності якісних характеристик освітніх програм певним стандартам якості організації, що сертифікує;
- міжнародна експертиза освітніх програм – процедура оцінювання якості ОП визнаними і авторитетними міжнародними експертами в тій науково-освітній галузі, в якій реалізується така ОП;
- експертиза окремих елементів освітньої програми – процедура оцінювання якості окремих елементів ОП визнаними і авторитетними експертами в обраній галузі експертизи; об'єктами такої експертизи можуть бути навчальні плани, програми навчальних дисциплін, організація практик, організація дослідницької та / або проектної роботи, результати навчання і рівень досягнення їх випускниками і здобувачами вищої освіти, якість підготовки випускників з точки зору ринку праці тощо.

Для всіх ОП рекомендується регулярно проводити оцінку підготовки випускників і затребуваних компетентностей (результатів навчання) з точки зору роботодавців, а також затребуваних результатів навчання з точки зору випускників ОП. Процедурою такої оцінки є опитування роботодавців та випускників (анкетування, інтерв'ювання, соціологічне дослідження тощо); організація процедур такої експертизи може здійснюватися кафедрою, що реалізує ОП, і / або підрозділом Інституту, відповідальним за моніторинг забезпечення якості освіти.

Проведення процедур зовнішнього оцінювання якості окремих ОП здійснюється відповідно до плану-графіку, що затверджується директором Інституту за поданням навчального відділу та науково-методичної ради (для ОП третього рівня вищої освіти).

Основні процедури внутрішньої оцінки

Основними процедурами внутрішньої оцінки якості ОП є:

Самообстеження освітньої програми, яке може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОП / академічної ради ОП, з метою планових процедур контролю якості. Залежно від цілей проведення самообстеження визначаються процедури і терміни його проведення. За рішенням директора Інституту для проведення самообстеження ОП і підготовки звіту призначається комісія (у складі 3-5 осіб з числа НПП, що реалізує таку ОП); бажане залучення до проведення самообстеження ОП представників ключових роботодавців, здобувачів вищої освіти, викладачів програми і (по можливості) її випускників. Самообстеження може проводитися проектною групою за рішенням гаранта освітньої програми. Результати проведеного

самообстеження оформляються у формі звіту про результати самообстеження і затверджуються на засіданні науково-методичної ради Інституту. Звіт про результати самообстеження ОП готується членами комісії з самообстеження і узгоджується з усіма залученими до цієї процедури учасниками; звіт повинен містити висновки про якість ОП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, при необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОП, модернізації ОП і / або прийняттю інших управлінських рішень.

Внесення в ОП змін, що відносяться до компетенції Вченої ради Інституту, затверджується на засіданні Вченої ради Інституту на підставі рекомендацій, прийнятих гарантом освітньої програми.

Внутрішній аудит освітньої програми – процедури перевірки якості різних елементів документального забезпечення освітніх програм з боку Інституту. Предметами внутрішнього аудиту можуть бути готовність освітньої програми до процедур зовнішнього оцінювання; якість різних документів в рамках ОП (наприклад, програм навчальних дисциплін, робочих навчальних планів і індивідуальних навчальних планів, програм практик, фондів оціночних засобів і т.п.); наявність і повнота необхідної документації в рамках ОП і т.д.

Адміністративні перевірки – процедури перевірки якості здійснення основних робочих процесів в рамках реалізації освітньої програми з метою встановлення їх відповідності існуючим вимогам і нормам; наприклад, предметом адміністративної перевірки можуть бути діяльність працівника, відповідального за ОП, діяльність проектної групи ОП, реалізація окремих елементів (навчальних дисциплін, практик, проектної діяльності) в рамках ОП, взаємодія окремих викладачів програми із здобувачами вищої освіти, діяльність гаранта ОП і т.д. Перевірки можуть проводитися в межах компетенції науково-методичною радою, навчальним відділом Інституту; директором Інституту або гарантом ОП. Адміністративні перевірки можуть бути плановими (про їх проведення зацікавлені особи повідомляються заздалегідь) і позаплановими.

Непрямі форми оцінювання та визнання якості ОП

Непрямими формами оцінювання та визнання якості ОП є різні процедури і форми оцінювання якості підготовки випускників і здобувачів вищої освіти за ОП.

До них відносяться:

- професійна сертифікація випускників ОП;
- проходження незалежних випробувань / складання зовнішніх іспитів за різними елементами ОП здобувачами вищої освіти і / або випускниками (наприклад, міжнародні мовні іспити різних форматів, загальноукраїнські інтернет-іспити, дистанційні та очні олімпіади тощо);
- участь в професійних і наукових конкурсах, конференціях (в т.ч. з офіційною публікацією результатів), отримання наукових і професійних премій здобувачами вищої освіти та випускниками ОП;
- дослідження кар'єрних траєкторій і працевлаштування випускників і т.д.

3.3. Затвердження освітньої програми

Всі нові освітні програми мають єдиний порядок затвердження, що включає їх послідовний розгляд:

3.3..1. Проектною групою.

Проектна група повинна здійснити перевірку збалансованості та реалістичності програми:

- перевірити, чи завершена розробленням програма збалансована, тобто, чи прикладені зусилля вартують компетентностей, які мають бути досягнуті;

- перевірити, чи кредити присвоєні раціонально, чи студенти здатні завершити окремі дисципліни та всю освітню програму, вклавшись у визначений час.

Крім того, проектна група повинна перевірити повноту документального забезпечення ОП та відповідність освітньої програми Ліцензійним умовам.

Позитивне рішення проектної групи є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової кафедри (спільне засідання випускових кафедр).

3.3..2. Випусковою кафедрою.

Позитивне рішення випускової кафедри є підставою для передачі матеріалів навчальному відділу.

3.3..3. Навчальним відділом.

Погодження керівник навчального відділу є підставою для передачі матеріалів на розгляд науково-методичної ради Інституту.

3.3..4. Науково-методичною радою Інституту

Науково-методична рада Інституту оцінює відповідність нової освітньої програми всім вимогам, що пред'являються до освітніх програм Інституту.

Висновок науково-методичної ради є рекомендаційним для Вченої ради Інституту.

3.3..5. Вченою радою Інституту.

Освітня програма виносить на обговорення Вченої ради Інституту гарантом освітньої програми.

За результатами розгляду освітньої програми Вчена рада Інституту може прийняти рішення про її затвердження, направлення на доопрацювання або про відмову у затвердженні освітньої програми.

Навчальний план затверджується рішенням Вченої ради Інституту і вводиться в дію наказом директора Інституту. Підпис директора (заступника директора) скріплюється печаткою Інституту.

3.4. Порядок відкриття і закриття освітньої програми

3.4..1. Відкриття ОП та набір вступників

Набір вступників на освітні програми ведеться приймальною комісією Інституту централізовано згідно Правил прийому до Інстиуту. Освітня програма може бути включена до Правил прийому і на неї може бути оголошений набір тільки за умови її затвердження і наявності спеціальності, в рамках якої відкривається ця ОП, в ліцензії Інституту на здійснення освітньої діяльності.

Якщо на освітню програму не здійснено набір вступників у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то проектна група може в подальшому:

- відмовитися від її реалізації, в порядку, встановленому п. 3.4.2. цього Положення,

- провести модернізацію ОП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, подати

план і матеріали модернізації Вченій раді Інституту, в разі схвалення, провести набір на ОП через приймальну комісію Інституту.

3.4.2. Закриття ОП

Освітня програма може бути виключена з переліку ОП, що реалізуються Інститутом:

- з ініціативи інституту/відділу аспірантури та докторантури (для ОП третього рівня вищої освіти), при їх відмові від її реалізації;
- з ініціативи Інституту (приймальна комісія) в разі відсутності набору вступників на ОП протягом 2 років;
- в разі перетворення ОП; в цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітня програма розробляється і проходить затвердження як нова, а ті, що існували до цього, окремі освітні програми припиняють набір вступників; після закінчення навчання останнього курсу вже прийнятих здобувачів вищої освіти ОП виключається з переліку ОП, що реалізуються Інститутом;
- з ініціативи Інституту (навчальний відділ), якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості ОП отримано висновки про низьку якість реалізованої ОП.

Рішення про виключення освітньої програми з числа ОП, що реалізуються Інститутом, приймає Вчена рада Інституту.

4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ (УДОСКОНАЛЕННЯ) ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Порядок реалізації освітньої програми

Порядок реалізації освітньої програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу Інституту.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік, навчальним відділом за погодженням з директором Інституту, разом із випусковою кафедрою (-ми) складається робочий навчальний план за кожною ОП.

В робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для кожної ОП та зміст варіативної частини (блоку дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти).

Проекти робочих навчальних планів погоджуються затверджуються директором Інституту (для ОП третього рівня вищої освіти – додатково з навчальним відділом) не пізніше ніж за 3 три місяці до початку навчального року.

4.2. Управління освітньою програмою

Управління освітньою програмою здійснюється на академічному та адміністративному рівні.

4.2.1. Адміністративне управління освітньою програмою

Адміністративне управління ОП здійснює навчальний відділ, директор Інституту, на якому вона реалізується. У разі, якщо ОП реалізується більш ніж однією кафедрою, адміністративне управління закріплюється за одним з них.

До функцій адміністративного управління ОП відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням ОП;

- інформаційне та навчально-методичне забезпечення ОП в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних і інших загальних ресурсів;
- профорієнтаційна діяльність з потенційними вступниками ОП;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- рекомендації щодо складу державних екзаменаційних комісій за винятком програм аспірантури;
- координація забезпечення якості освітньої програми, що реалізується в Інституті;
- організація проведення самообстеження освітньої програми;
- надання адміністративної допомоги в адмініструванні програми, наприклад, участь в підборі адміністративного персоналу (методиста або секретаря).

4.2.2. Академічне управління освітньою програмою

На рівні окремої освітньої програми академічне управління здійснює гарант освітньої програми.

Завданнями академічного управління ОП є:

- 1) організація колегіального розроблення освітньої програми, а саме:
 - профілю ОП;
 - навчальних планів ОП;
 - матриць відповідностей;
 - методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу за освітньою програмою, включаючи програми навчальних дисциплін (модулів), науково-дослідних семінарів, практик, підсумкових державних випробувань тощо;
 - фондів оціночних засобів (далі - ФОЗ) (включаючи організацію апробації ФОЗ).
- 2) здійснення контролю якості роботи викладачів програми;
- 3) аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти в зміст і технологію реалізації ОП;
- 4) взаємодія з науково-дослідними підрозділами Інституту з питань проектної, дослідницької роботи, практики здобувачів вищої освіти освітньої програми.
- 5) виявлення здобувачів вищої освіти, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;
- 6) взаємодія з роботодавцями та випускниками ОП для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації ОП і якості підготовки випускників;
- 7) підготовка освітньої програми до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

4.3. Моніторинг освітньої програми

4.3.1. Загальні положення щодо моніторингу ОП

Моніторинг освітньої програми здійснюється з метою, щоб встановити, чи є призначення кредитів, визначені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними.

Моніторинг здійснюється, як правило, проектною групою. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: викладачі, професіонали-практики,

здобувачі вищої освіти.

Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок з зацікавленими сторонами.

Проектна група має інформувати здобувачів вищої освіти і викладачів програми про мету моніторингу та спосіб його здійснення, щоб забезпечити точність та високий відсоток наданих відповідей.

4.3.2. Методологія моніторингу ОП

Моніторинг може проводитися в різний спосіб – анкетування, опитування, фокус- групи, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів вищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОП на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів. Систему обов'язкових методів і засобів моніторингу визначає науково-методична рада Інституту за поданням проектних груп.

Під час моніторингу використовуються диверсифіковані джерела інформації, зокрема:

а) власний досвід здобувачів вищої освіти:

- матеріали для аналізу збираються у вигляді структурованих інтерв'ю студентів;

- включають дані, що ілюструють досягнення здобувачів вищої освіти відповідно до результатів, означених у кваліфікаційних дескрипторах.

б) анкетування випускників:

- анкети випускників надсилаються випускникам, які закінчили навчання за два роки до проведення оцінювання;

- анкети випускників призначені, головним чином, щоб дати відповіді на запитання, чи надають результати навчання, досягнуті у програмі, можливості працевлаштування на ринку праці.

Анкета освітньої програми складається з основних критеріїв забезпечення якості освітніх програм, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями.

За результатами моніторингу складається аналітичний звіт. Про результати моніторингу повідомляється Вчена рада Інституту.

Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньої програми використовується дворівнева шкала:

- висока якість – освітня програма має високий рівень досягнення результатів;

- неналежна якість – освітня програма має серйозні недоліки.

4.4. Основні критерії забезпечення якості освітніх програм.

4.4.1. Вимоги до освітньої програми та навчальних результатів:

- освітня програма виконується відповідно до плану розвитку або Статуту Інституту; сприяє виконанню місії та досягнення її цілей Інституту;

- освітня програма враховує потреби ринку праці та цільової групи;

- освітня програма пов'язана з конкретною професією;

- назва освітньої програми узгоджується із змістом;

- методи навчання, що використовуються, і форма навчання, у тому числі обсяг самостійної роботи та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньої програми;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою сформульовані таким чином, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників цієї освітньої програми;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою є адекватними і порівнюваними з результатами навчання даного рівня вищої освіти;

- цілі і результати навчання за освітньою програмою відповідають вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;

- при існуванні професійного стандарту, цілі та результати навчання за освітньою програмою враховують необхідність набуття та застосування знань і навичок, описаних у стандарті;

- практична робота (практика), що необхідна для досягнення результатів навчання забезпечує набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи;

- організація практики чітко регламентована, вимоги для її успішного завершення визначені;

- здобувачам вищої освіти надається інструкція щодо практики та відповідне керівництво у робочому середовищі.

4.4.2. Розвиток освітньої програми та вимоги до викладачів програми:

- розвиток освітньої програми є безперервним процесом;

- у розвиток освітньої програми залучені здобувачі вищої освіти і роботодавці;

- члени викладацького складу ознайомлені з цілями освітньої програми та їхньої ролі в досягненні цих цілей;

- для усунення недоліків освітньої програми складається та реалізується відповідний план дій;

- система зворотного зв'язку (за участю здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів) є ефективною, а її результати прикладними;

- кваліфікація викладачів програми відповідає вимогам, встановленим законодавством;

- викладачі програми мають відповідний рівень викладацької компетентності;

- викладачі програми беруть участь у дослідженнях і розробках;

- викладачі програми співпрацюють із зацікавленими особами поза межами Інституту;

- система розвитку персоналу є ефективною: викладачі програми мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку, проводяться регулярні інтерв'ю (анкетування) та/або застосовуються інші методи розвитку персоналу;

- запрошені викладачі (у тому числі із закордонних закладів вищої освіти) залучені до викладання у межах освітніх програм;

- викладачі програм регулярно використовують у подальшому свої знання та навички поза Інститутом та беруть участь у конференціях;

- кількість постійних викладачів визначається на основі їх обов'язків,

обсягів викладання і кількості здобувачів вищої освіти та є цілком достатньою для досягнення цілей і результатів навчання за ОП;

- склад викладачів програми за віком і відсоток молодих викладачів забезпечує стійкість викладання в Інституті;

- вимоги для вступу вступників базуються на якостях, необхідних для досягнення результатів навчання даної освітньої програми;

- система консультування здобувачів вищої освіти (щодо навчання, кар'єри тощо) є ефективною;

- оцінка результатів навчання включає в себе зворотний зв'язок здобувачів вищої освіти, який підтримує їх розвиток;

- здобувачі вищої освіти беруть участь у програмах міжнародної мобільності;

- відсоток здобувачів вищої освіти, які беруть участь у студентській мобільності є стійким або зростає;

- здобувачі вищої освіти залучені у процес прийняття рішень на різних інституційних рівнях;

4.5. Фінансові ресурси Інституту щодо реалізації освітньої програми:

- фінансові ресурси Інституту є достатніми для забезпечення освітньої програми;

- фінансові ресурси Інституту є достатніми для діяльності з розвитку освітньої програми;

- фінансові ресурси Інституту є достатніми для підтримки розвитку викладачів програми;

- фінансові дані, що характеризують економічну стійкість, є доступними для громадськості.

4.6. Навчальне середовище Інституту:

- навчальне середовище включає всі приміщення, що необхідні для проведення навчання (аудиторії, тренінгові аудиторії, лабораторії, кімнати для самостійної роботи та відпочинку здобувачів вищої освіти тощо);

- навчальне середовище має достатній потенціал, враховуючи кількісний склад здобувачів вищої освіти;

- навчальне середовище обладнане відповідно до сучасних вимог (відео-проектори, Інтернет тощо).

4.7. Критерії стійкості щодо якості і ресурсів:

- тренди щодо кількості здобувачів вищої освіти і випускників, бюджету Інституту засвідчують стійкість; Інститут регулярно планує свій розвиток; Інститут має план розвитку, супроводжуваний планом дій для забезпечення стійкості як в Інституті, так і в даній групі освітніх програм;

- Інститут готує фінансові прогнози для досягнення цілей, викладених у плані розвитку і мінімізації можливих ризиків (включаючи ризики, викликані демографічними тенденціями);

- реалізація плану дій аналізується та результати аналізу формують основу для планування наступного періоду розвитку.

4.8. Перегляд (удосконалення) освітніх програм

Перегляд освітніх програм з метою її удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації.

4.8.1. Оновлення ОП

Освітня програма може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для **оновлення ОП** можуть виступати:

4.8.1.1. ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або академічної ради ОП і / або викладачів програми;

4.8.1.2. результати оцінювання якості ОП. Такі результати можуть бути отримані під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього і зовнішнього аудиту та інших процедур;

4.8.1.3. об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.).

Якщо зібрана інформація показує розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, який фактично необхідний більшості здобувачів вищої освіти для досягнення визначених результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи та методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроектування освітньої програми та її освітніх компонентів. Перегляд необхідно виконати якомога швидше, не створюючи проблем для тих, хто в цей час навчається за програмою, і повідомити про це тих, хто брав участь у моніторингу, щоб сприяти безперервному зворотному зв'язку в Інституті.

Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу на повний курс навчання за освітньою програмою).

Підставою для розробки нових навчальних планів є:

4.8.1.4. затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;

4.8.1.5. затвердження нових галузевих стандартів вищої освіти;

4.8.1.6. внесення змін до циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або Вченої ради Інституту);

4.8.1.7. внесення змін до циклу дисциплін циклу самостійного вибору здобувача вищої освіти (за рішенням Вченої ради Інституту).

4.9. Модернізація ОП

Модернізація освітньої програми має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може торкатися також мети (місії), програмних навчальних результатів ОП. Зміна виду освітньої програми також відноситься до модернізації. Особливим випадком модернізації ОП є включення в неї нових неформальних спеціалізацій.

Модернізація ОП може проводитися:

4.9.1.1. з ініціативи керівництва Інституту/відділу аспірантури та докторантури, в разі незадовільних висновків про її якість в результаті самообстеження або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;

4.9.1.2. з ініціативи гаранта освітньої програми та / або академічної

ради ОП при відсутності набору вступників на ОП;

4.9.1.3. при наявності висновків про недостатньо високу якість ОП за результатами різних процедур оцінки якості ОП;

4.9.1.4. з ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, в яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

Бажано залучення до модернізації освітніх програм представників ключових роботодавців, зовнішніх по відношенню до даної ОП експертів (як з професійної спільноти Інституту, так і незалежних).

Модернізована освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін повинна пройти затвердження в порядку, передбаченому п. 3.3. цього Положення.

Повторне затвердження освітніх програм відбувається з ініціативи проектної групи, що реалізує таку ОП, в разі її значного оновлення. Значним вважається оновлення складу ОП (складу дисциплін, практик і їх обсягу в кредитах ЄКТС) більш ніж на 50%.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення про освітні програми Івано-Франківського інституту «Одеська юридична академія» розміщене на вебсайті закладу вищої освіти.

Відповідальними за повноту і своєчасність розміщення інформації в рамках ОП на сайті освітньої програми є відповідальні за цю роботу співробітники навчального відділу.

5.2. Це Положення набирає чинності з моменту його затвердження Вченою радою Інституту та введення в дію наказом директора Інституту.

5.3. Відповідальними за формування і зберігання паперових версій портфолію ОП є гарант ОП.

5.4. У випадку внесення змін або доповнень до державних нормативно-правових документів, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і замість них вносяться необхідні зміни, що затверджуються Вченою радою Інституту та вводяться в дію наказом директора Інституту.